

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1979-1980**

29 AVRIL 1980

Projet de loi complétant les articles 947, 951, 952 et 983 du Code judiciaire**RAPPORT****FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR M. VERBIST****I. Discussion du projet
par la Chambre des Représentants**

Le projet de loi qui vous est soumis a pour objet de faire notifier aux avocats des parties les pièces de procédure visées aux articles du Code judiciaire mentionnés à l'intitulé du projet. Il s'agit en l'occurrence :

- du jugement ordonnant la réouverture de l'enquête en cas de nullité de celle-ci (art. 947);
- du procès-verbal de l'enquête (art. 951);
- de l'enregistrement littéral de l'enquête (art. 952, sixième alinéa);
- du rapport d'expertise ainsi que de l'état des honoraires et des frais des experts (art. 983).

Les articles précités disposent que les pièces visées sont notifiées aux parties « sous pli judiciaire » (art. 947 et 951), « sous pli recommandé à la poste » (art. 983) ou sans formalités particulières (art. 952).

Ont participé aux travaux de la Commission :

Membres effectifs : MM. de Stexhe, président; Bonmariage, Cooreman, De Meyer, Egelmeeers, Goossens, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Lallemand, Lindemans, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Paulus, Pede, Mme Pétry, M. Piot, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Vandezande et Verbist, rapporteur.

Membre suppléant : M. Vanderborgh.

R. A 9558*Voir :*

Document du Sénat :

372 (1979-1980) : N° 1.

BELGISCHE SENAAAT**ZITTING 1979-1980**

29 APRIL 1980

Ontwerp van wet tot aanvulling van de artikelen 947, 951, 952 en 983 van het Gerechtelijk Wetboek**VERSLAG****NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
JUSTITIE UITGEBRACHT
DOOR DE HEER VERBIST****I. Behandeling van het ontwerp
in de Kamer van Volksvertegenwoordigers**

Het voorgelegd ontwerp van wet stelt voor aan de advocaten van partijen de procedurestukken toe te zenden welke vermeld zijn in de desbetreffende artikelen van het Gerechtelijk Wetboek. Het betreft :

- het vonnis waarbij heropening van het getuigenverhoor wordt bevolen wanneer dat nietig was (art. 947);
- het proces-verbaal van het getuigenverhoor (art. 951);
- de woordelijke opname van het getuigenverhoor (art. 952, zesde lid);
- het deskundig verslag en de staat van erelonen en kosten van de deskundigen (art. 983).

In deze artikelen wordt bepaald dat bedoelde stukken aan de partijen « bij gerechtsbrief » (art. 947 en 951), « bij aangetekende brief » (art. 983) of zonder bepaalde formaliteit, ter kennis worden gebracht (art. 952).

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

Vaste leden : de heren de Stexhe, voorzitter; Bonmariage, Cooreman, De Meyer, Egelmeeers, Goossens, Henrion, Mevr. Herman-Michielsens, de heren Lallemand, Lindemans, Moureaux, Mevr. Nauwelaerts-Thues, de heren Paulus, Pede, Mevr. Pétry, de heer Piot, Mevr. Remy-Oger, de heer Seeuws, Mevr. Staels-Dompas, de heren Storme, Vandezande en Verbist, verslaggever.

Plaatsvervanger : de heer Vanderborgh.

R. A 9558*Zie :*

Geodr. St. van de Senaat :

372 (1979-1980) : N° 1.

Alors que ces articles ne prescrivent donc pas que ladite notification soit également faite aux avocats intervenant en la cause, le texte en discussion propose que ces documents devront être notifiés aux avocats.

Dans sa rédaction initiale, la proposition de loi tendait à remplacer les mots « aux parties » par les mots « aux avocats des parties et à celles d'entre elles qui n'ont pas d'avocat ».

En Commission de la Justice de la Chambre, une objection a été formulée à cet égard. On a en effet tenu compte du fait qu'il peut se produire qu'un avocat cesse en cours de procédure d'être le conseil d'une partie. Aussi la Commission de la Chambre a-t-elle proposé que les documents visés soient notifiés tant aux parties qu'aux avocats.

Cette proposition a été adoptée à l'unanimité par la Commission de la Justice de la Chambre des Représentants et, sans discussion, à l'unanimité des 164 membres présents, par la Chambre des Représentants, en sa séance publique du 10 janvier 1974.

II. Examen du projet de loi au Sénat

A. Au cours de la session 1973-1974, M. Hambye fut désigné comme rapporteur par la Commission de la Justice du Sénat. Dans son projet de rapport, M. Hambye se demandait s'il ne fallait pas modifier également d'autres articles du chapitre VIII « Les preuves ». Il fait référence aux articles 880, 919, 920, 984, deuxième alinéa, 996, 997, 1002, 1008 et 1010.

Ledit rapporteur souligne en outre qu'on ne peut perdre de vue les dispositions de l'article 792 du Code judiciaire, aux termes desquelles, dans les huit jours de la prononciation du jugement, le greffier adresse, sous simple lettre, à chacune des parties ou, le cas échéant, à leurs avocats, une copie non signée du jugement.

B. La Commission de la Justice a repris la discussion du projet de loi au cours de sa réunion du mercredi 29 juin 1977. C'est à ce moment-là que fut désigné l'actuel rapporteur.

Un commissaire a attiré l'attention sur un problème relatif à la communication d'une expertise médicale à l'avocat. La question a été posée de savoir si cela n'était pas contraire au secret professionnel.

D'autres commissaires ont estimé que le projet devait être complété par une série d'articles pour lesquels se pose le même problème en ce qui concerne la notification ou non aux parties et/ou à leurs avocats. La Commission a invité le Ministre de la Justice à faire examiner la question, à recueillir l'avis du procureur général près la Cour de Cassation et à formuler ensuite une proposition.

C. La Commission dispose à présent des propositions du Gouvernement. Dans leur rédaction, le Gouvernement a tenu

Waar in deze artikelen dus niet is bepaald dat deze kennisgeving ook aan de advocaten, die in de zaak zijn, wordt gedaan, wordt nu voorgesteld dat deze stukken eveneens aan de advocaten zouden worden betekend.

In het oorspronkelijk voorstel van wet werd gesuggereerd de termen « van de partijen » te vervangen door de woorden « van de advocaten der partijen of van deze laatste zelf indien zij geen advocaat hebben ».

In de Kamercommissie voor de Justitie is tegen het oorspronkelijk voorstel enig bezwaar gerezen. Men hield inderdaad rekening met de mogelijkheid dat een advocaat in de loop van de procedure zou ophouden de raadsman te zijn. Om die reden werd door de Kamercommissie voorgesteld dat de procedurestukken zowel aan de partijen als aan de advocaten zouden worden gestuurd.

Dit voorstel werd met eenparigheid door de Commissie voor de Justitie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers goedgekeurd en zonder discussie door de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 10 januari 1974 aangenomen met eenparigheid van de 164 aanwezige leden.

II. Behandeling van het ontwerp van wet in de Senaat

A. Tijdens de zitting 1973-1974 werd de heer Hambye door de Senaatscommissie voor de Justitie aangeduid als verslaggever. In zijn ontwerp-verslag stelde de heer Hambye de vraag of ook niet andere artikelen van hoofdstuk VIII « Bewijs », moeten worden gewijzigd. Hij verwijst naar de artikelen 880, 919, 920, 984, tweede lid, 996, 997, 1002, 1008 en 1010.

Bovendien wijst deze verslaggever erop dat men de bepalingen van artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek niet mag uit het oog verliezen, volgens welke de griffier binnen acht dagen na de uitspraak van het vonnis aan elke partij, of, in voorkomend geval, aan hun advocaten, bij gewone brief een niet ondertekend afschrift moet zenden van het vonnis.

B. Tijdens de vergadering van de Commissie voor de Justitie op woensdag 29 juni 1977 werd het ontwerp van wet opnieuw behandeld. De huidige verslaggever werd aangesteld.

Een lid van de Commissie heeft de aandacht gevestigd op een probleem met betrekking tot de mededeling van een medische expertise aan de advocaat. De vraag werd gesteld of zulks niet in strijd is met het beroepsgeheim.

Andere leden van de Commissie waren van oordeel dat het ontwerp moest worden aangevuld met een reeks andere artikelen waarvoor zich een zelfde probleem stelt wat betreft al dan niet kennisgeving aan partijen of/ en hun advocaten. De Commissie verzocht de Minister van Justitie een onderzoek in te stellen, advies te vragen aan de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie en nadien een voorstel te formuleren.

C. De Commissie beschikt thans over de voorstellen van de Regering. Bij het opstellen hiervan houdt de Regering

compte de l'avis du procureur général près la Cour de Cassation. Cet avis a été communiqué au rapporteur.

III. Nouvelles propositions du Gouvernement

Les propositions du Gouvernement visent à remplacer l'article unique par quatre articles. Ceux-ci complètent respectivement les articles 951, 952, deuxième alinéa, 983 et 1002 du Code judiciaire.

Le Gouvernement n'estime pas indiqué qu'une notification simultanée soit faite à la partie et à son avocat. Les objections sont les suivantes : difficultés éventuelles si une de ces communications était entachée d'irrégularité et alourdissement considérable des tâches des services intéressés.

Quels sont les articles impliqués par la réforme ?

1. Le Gouvernement estime superflu de compléter l'article 947, car en cas de réouverture de l'enquête, l'avocat reçoit déjà une copie de la décision, conformément aux articles 792 ou 1030 du Code judiciaire.

2. En ce qui concerne les autres articles du Code judiciaire qui visent une notification aux parties, il convient de faire la distinction suivante :

a) Dans les cas où il s'agit d'un jugement (les art. 880, 919, 920, 996 et 1008), les avocats reçoivent d'office une copie de la décision, par application des articles 792 et 1030 du Code judiciaire. Il n'y a donc pas lieu de modifier les textes;

b) En ce qui concerne l'article 984, alinéa 2, les parties sont convoquées par l'ordonnance fixant le lieu, jour et heure de leur comparution. Conformément à l'article 792, cette décision sera portée à la connaissance des avocats;

c) Quant aux cas prévus aux articles 997 et 1010, la question ne se pose qu'à l'égard des parties qui n'ont pas comparu, ni en personne ni par avocat. Il y a lieu de se demander s'il est opportun de prévoir en ce cas un nouvel avertissement à l'avocat qui, quoique prévenu pour la première comparution, n'a pas cru devoir comparaître.

Conclusion

De ce fait, le Gouvernement estime qu'il y a lieu de compléter uniquement les articles 951, 952, 983 et 1002 du Code judiciaire. Il s'agit de fournir les informations voulues aux avocats, sans pour autant imposer des formalités dont l'omission provoquerait des difficultés de procédure, ce qui n'est pas souhaitable.

rekening met het advies van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie. Dit advies werd aan de verslaggever medegedeeld.

III. Nieuw voorstel van de Regering

De voorstellen van de Regering strekken tot vervanging van de tekst van het enig artikel door vier artikelen. Bij deze vier artikelen worden respectievelijk de artikelen 951, 952, tweede lid, 983 en 1002 van het Gerechtelijk Wetboek aangevuld.

De Regering acht het niet gewenst de kennisgeving gelijktijdig te doen aan de partij en haar advocaat. Als bezwaren worden geformuleerd : mogelijke moeilijkheden in geval van onregelmatigheden in één van deze kennisgevingen en ook het aanzienlijk verzwaren van de taken van de betrokken diensten.

Welke artikelen komen in aanmerking voor aanvulling ?

1. Voor artikel 947 wordt de aanvulling als overbodig geacht daar de advocaat, in geval van heropening van het getuigenverhoor, reeds een afschrift van de uitspraak ontvangt krachtens artikel 792 of 1030 van het Gerechtelijk Wetboek.

2. Wat betreft de andere artikelen van het Gerechtelijk Wetboek, die een kennisgeving aan partijen beogen, moet een onderscheid worden gemaakt :

a) In de gevallen die betrekking hebben op een rechterlijke beslissing (de art. 880, 919, 920, 996 en 1008) krijgen de advocaten krachtens de artikelen 792 en 1030 van het Gerechtelijk Wetboek, ambtshalve een afschrift van het vonnis toegestuurd. Er is dus geen reden om de teksten te wijzigen;

b) Wat betreft artikel 984, tweede lid, worden partijen opgeroepen en de plaats, de dag en het uur waarop zij moeten verschijnen, worden op hun oproepingsbevel vermeld. Krachtens artikel 792 worden de advocaten in kennis gesteld van deze beslissing;

c) Wat de gevallen betreft voorzien in de artikelen 997 en 1010, stelt het probleem zich slechts ten opzichte van de partij die noch persoonlijk, noch door bemiddeling van haar advocaat verschenen is. De vraag is of het opportuun is in deze gevallen een nieuwe verwittiging aan de advocaat te sturen, waar deze, hoewel hij werd verwittigd voor de eerste zitting, het niet nodig vond te verschijnen.

Besluit

Om al deze redenen is de Regering van oordeel dat alleen de artikelen 951, 952, 983 en 1002 van het Gerechtelijk Wetboek moeten worden aangevuld. Het komt erop aan dat aan de advocaten de nodige inlichtingen worden overgemaakt, zonder dat hierbij formaliteiten worden opgelegd waarvan het verzuim zou kunnen leiden tot moeilijkheden van proceduriële aard, wat niet gewenst is.

C'est pourquoi il est proposé de remplacer l'article unique du projet par quatre nouveaux articles, comme il a été dit ci-dessus.

C'est en ce sens que le Gouvernement a déposé des amendements.

IV. Discussion des amendements du Gouvernement

La Commission a examiné les amendements du Gouvernement en sa réunion du 18 décembre 1979.

Elle s'est prononcée en faveur de ces textes sans formuler d'objections particulières.

Les commissaires sont d'avis que ces dispositions destinées à compléter le Code judiciaire sont très opportunes. Ils estiment d'autre part qu'il importe de ne créer sous aucun prétexte de nouvelles possibilités de nullité. C'est pourquoi la notification sous simple lettre à l'avocat suffit.

Un membre précise qu'il doit être clairement entendu que, dans une affaire où plusieurs avocats se sont succédé, le greffe doit uniquement se charger de la notification à l'avocat qui lui est connu en la cause.

V. Remarques concernant le secret professionnel

Reste la remarque d'un commissaire au sujet de la violation éventuelle du secret professionnel qu'impliquerait la communication de l'expertise médicale aux avocats ou aux parties.

L'article 458 du Code pénal prévoit les cas exceptionnels dans lesquels des renseignements peuvent et doivent être révélés sans que le consentement de l'intéressé soit requis. Il en est ainsi lorsqu'il s'agit d'une obligation qui existe en vertu de la loi et également lorsque l'intéressé est appelé à témoigner en justice.

Il semble évident qu'il n'est pas question de violation du secret professionnel lorsque la loi elle-même prescrit qu'un rapport d'expertise médicale doit être communiqué aux parties et/ou à leurs avocats.

Pour autant que de besoin, le rapporteur tient à rappeler que la jurisprudence a établi clairement à plusieurs reprises que le secret professionnel doit uniquement être respecté par le « médecin traitant » et non par le médecin qui agit pour le compte d'une juridiction ou d'un organe de l'Etat (par exemple, le Service de santé administratif, arrêté royal du 18 août 1939).

Voir dans ce sens : — Conseil d'Etat (7e Chambre), 6 novembre 1974 (Recueil des arrêts du Conseil d'Etat, 1974, p. 1053); — Cour d'appel de Bruxelles (1re Chambre), 11 mars 1969, Pasicrisie, 1969, p. 132; — Tribunal correctionnel de Bruxelles (2e Chambre), 27 décembre 1958, R.W. 1958-1959, colonne 1719.

Daarom wordt voorgesteld het enig artikel van het ontwerp van wet te vervangen door vier nieuwe artikelen, zoals hoger vermeld.

In deze zin worden door de Regering amendementen ingediend.

IV. Bespreking van de amendementen van de Regering

In de zitting van 18 december 1979 werden de amendementen van de Regering besproken.

De Commissie heeft zich zonder noemenswaardige bezwaren voor deze amendementen uitgesproken.

De leden van de Commissie achten de voorgestelde aanvullingen in het Gerechtelijk Wetboek zeer wenselijk. Anderzijds is men van oordeel dat onder geen voorwendsel bijkomende mogelijkheden tot nietigheid mogen worden ingevoerd. Daarom volstaat kennisgeving aan de advocaat bij gewone brief.

Een lid van de Commissie preciseert dat het duidelijk moet verstaan zijn dat de griffie, ingeval verschillende raadslieden zich in een zaak opeenvolgend hebben aangediend, alleen moet zorgen voor kennisgeving aan de advocaat die aan de griffie in deze zaak bekend is.

V. Bemerkingen in verband met het beroepsgeheim

Er blijft thans nog de opmerking van een lid van de Commissie betreffende het mogelijk schenden van het beroepsgeheim bij het mededelen van het medisch deskundig onderzoek aan de advocaten of de partijen.

In artikel 458 van het Strafwetboek zijn de uitzonderlijke gevallen bepaald waarin gegevens mogen en moeten worden openbaar gemaakt zonder dat de toestemming van de belanghebbende vereist is. Dit is het geval wanneer er een verplichting is door de wet opgelegd en ook wanneer men geroepen is om getuigenis in rechte af te leggen.

Het lijkt duidelijk dat er geen sprake van schending van beroepsgeheim is wanneer de wet zelf voorschrijft dat een verslag van een medische expertise wordt medegedeeld aan partijen en/of hun advocaat.

Voor zoveel als nodig, wenst de verslaggever eraan te herinneren dat in de rechtspraak herhaaldelijk duidelijk werd gesteld dat het beroepsgeheim alleen geldt voor « de behandelende geneesheer » en niet voor een geneesheer die handelt in opdracht van een rechtsmacht of een overheidsorgaan (b.v. Administratieve Gezondheidsdienst, koninklijk besluit van 18 augustus 1939).

Zie in die zin : — Raad van State (7e Kamer), 6 november 1974 (Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen, 1976, p. 106); — Hof van beroep te Brussel (1e Kamer), 11 maart 1969, R.W. 1968-1969, p. 334, kol. 1515; — Corr. Brussel (2e Kamer), 27 december 1958, R.W. 1958-1959, kol. 1719.

La Commission estime dès lors que le projet amendé tel qu'il lui est soumis n'est nullement en contradiction avec la préoccupation de sauvegarder le secret professionnel.

Un commissaire fait remarquer en outre — pour autant que de besoin — que le secret professionnel de l'avocat et la discrétion observée par tous ceux qui interviennent de par leur fonction dans la procédure, sont autant de garanties supplémentaires contre les abus.

**

Les articles ainsi que l'ensemble de la proposition ont été adoptés à l'unanimité des 13 membres présents.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité des 13 membres présents.

Le Rapporteur,
A. VERBIST.

Le Président,
P. de STEXHE.

De Commissie is dan ook van oordeel dat het voorgelegd geamendeerd ontwerp geenszins strijdig is met de zorg om het beroepsgeheim te vrijwaren.

Een lid van de Commissie laat daarbij bovendien opmerken — voor zoveel als nodig — dat het beroepsgeheim van de advocaat en de discretie, in acht genomen door allen die beroepshalve betrokken zijn in de rechtspleging, bijkomende waarborgen zijn tot voorkoming van misbruiken.

**

De artikelen alsmede het geheel van het ontwerp zijn aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Het verslag is goedgekeurd bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

De Verslaggever,
A. VERBIST.

De Voorzitter,
P. de STEXHE.

TEXTE ADOPTE PAR LA COMMISSION

Projet de loi modifiant
les articles 951, 952, 983 et 1002 du Code judiciaire
(nouvel intitulé)

ARTICLE 1er

L'article 951 du Code judiciaire est complété par la disposition suivante :

« Une copie non signée du procès-verbal est notifiée, sous simple lettre, par le greffier aux avocats des parties. »

ART. 2

L'article 952, sixième alinéa, du même Code, est remplacé par la disposition suivante :

« La transcription de l'enregistrement littéral, certifiée sincère et complète par la personne ayant enregistré l'enquête, est jointe au procès-verbal à titre de simple renseignement. Une copie certifiée conforme en est notifiée par le greffier aux parties et une copie non signée en est adressée, sous simple lettre, par le greffier aux avocats des parties. En cas de contradiction, le procès-verbal fait foi. »

ART. 3

L'article 983 du même Code est complété par la disposition suivante :

« Une copie non signée des mêmes documents est adressée par les experts aux avocats des parties. »

ART. 4

L'article 1002 du même Code est complété par la disposition suivante :

« Il convoque les avocats de ces parties par simple lettre. »

TEKST DOOR DE COMMISSIE AANGENOMEN

Ontwerp van wet tot wijziging van de
artikelen 951, 952, 983 en 1002 van het Gerechtelijk Wetboek
(nieuw opschrift)

ARTIKEL 1

Artikel 951 van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld met de volgende bepaling :

« Een niet ondertekend afschrift van het proces-verbaal wordt door de griffier bij gewone brief aan de advocaten van de partijen toegezonden. »

ART. 2

Artikel 952, zesde lid, van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« De overschrijving van het woordelijk opgenomene, eensluidend en volledig verklaard door de opnemer van het verhoor, wordt enkel als inlichting gevoegd bij het proces-verbaal. Zij wordt bij eensluidend verklaard afschrift door de griffier ter kennis gebracht van de partijen, en een niet ondertekend afschrift ervan wordt door de griffier, bij gewone brief, aan de advocaten van de partijen toegezonden. In geval van tegenstrijdigheid heeft het proces-verbaal bewijskracht. »

ART. 3

Artikel 983 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met de volgende bepaling :

« Een niet ondertekend afschrift van deze documenten wordt door de deskundigen aan de advocaten van de partijen toegezonden. »

ART. 4

Artikel 1002 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met de volgende bepaling :

« De advocaten van deze partijen roept hij op bij gewone brief. »